

EMIR – nová evropská regulace obchodů s deriváty

Cílem nové regulace EMIR („European Market Infrastructure Regulation“; zj. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 ze dne 4. července 2012 o OTC¹ derivátech², ústředních protistranách a registrech obchodních údajů a nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 149/2013 ze dne 19. prosince 2012; dále jen „EMIR regulace“ nebo „regulace EMIR“) je významné zvýšení stability, transparentnosti a důvěry ve finanční trhy s ohledem na skutečnost, že regulační úřady získají přístup k podrobnějším informacím o jednotlivých OTC transakcích. Díky tomu budou mít ústřední regulační úřady spolehlivější přehled o systémové koncentraci rizika jednotlivých účastníků trhu. Pro klienty finančních subjektů, tedy například bank, tato změna znamená zvýšení bezpečnosti prováděných obchodů na finančních trzích.

Z uvedené EMIR regulace vyplývají konkrétní povinnosti pro všechny účastníky trhu, tj. nejen pro banky a finanční instituce, ale také pro klienty využívající zajišťovací instrumenty.

Regulace EMIR rozděluje smluvní strany do třech hlavních kategorií:

- FC (Financial Counterparties) - finanční protistrany (např. banky, pojišťovny, investiční společnosti, fondy apod.)
- NFC (Non-financial Counterparties) - nefinanční protistrany (ostatní protistrany, jiné než FC)
- NFC+: nefinanční protistrany, které překročily tzv. clearingový práh („clearing threshold“) viz kapitola 3. Povinnosti clearingů

Hlavní povinnosti vyplývající z regulace EMIR

1. Povinnost používat při obchodech/transakcích s OTC deriváty **specifická opatření k omezení rizik**
 - 1.1. *Konfirmace - včasné potvrzení podmínek obchodu/transakce*
 - 1.2. *Rekonciliace – sesouhlasení obchodů*
 - 1.3. *Komprese*
 - 1.4. *Řešení sporů*
 - 1.5. *Postup při rekonciliaci a řešení sporů mezi Československou obchodní bankou, a. s. a jejími klienty*
2. **Povinnost hlásit obchody** s OTC deriváty do registru obchodních údajů
3. **Povinnosti clearingů** stanovených kategorií OTC derivátů prostřednictvím ústřední protistrany

Shrnutí termínů a povinností

- **15.3.2013** - včasné potvrzení podmínek obchodu - je nezbytné, aby si protistrany navzájem potvrdily zasláné konfirmace (potvrzení podmínek obchodu) co nejdříve po provedení obchodu
- **15.9.2013** - povinnost se s každou ze svých protistran dohodnout na způsobu sesouhlasení (rekonciliace) portfolia obchodů, komprese a řešení sporů
- **1.1.2014** – reporting – toto datum se může změnit
- **15.6.2014** (nejdříve) – clearing – toto datum se může změnit

¹ Over-the-counter (zkratka OTC) je typem uspořádání trhu. Pokud se nějaké transakce obchodují „OTC“, znamená to, že jejich obchodování neprobíhá pod záštitou oficiální instituce, která by vykonávala dohled nad trhem a přebírala by odpovědnost za vypořádání dohodnutých obchodů. Účastníci obchodů tak vyjednávají o podmínkách kontraktu přímo mezi sebou. Podmínky kontraktů většinou nejsou standardizovány a i podstupované riziko obou stran je obecně vyšší než na organizovaném trhu.

² Např. FX Forward, FX SWAP, Termínové devizové operace s limitním kurzem, FX opce (plain vanilla), Average Rate Forward (ARF), Kombinace opcí (opční struktury), jejichž součástí jsou bariérové, binární nebo jiné exotické opce – např. Evropský Forward Plus, Forward Rate Agreement (FRA), Interest Rate Swap (IRS – Úrokový swap), Cross-Currency Interest Rate Swap (CCIRS – Úrokové sazby křížových měn), Cap/Floor (plain vanilla), Swaption, Úrokový swap – Exotické varianty, Exotické úrokové opce – např. Bariérové opce, Futures, Komoditní SWAP, Komoditní opce (plain vanilla), Forward s emisními povolenkami.

1.1. Konfirmace - včasné potvrzení podmínek obchodu

Je nezbytné, aby si smluvní strany navzájem potvrdily zaslané konfirmace (potvrzení podmínek obchodu) co nejdříve po uzavření obchodu, aby bylo zajištěno vzájemné porozumění a souhlas s podmínkami obchodu. Zejména v případě uzavírání nestandardních či složitých OTC derivátových obchodů, je nutné potvrdit obchody včas.

Derivátový obchod musí být potvrzený co nejdříve, nejpozději však do níže uvedeného počtu pracovních dnů od uzavření obchodu (pokud není ve smlouvě mezi stranami uvedena kratší lhůta):

protistrana	produkt	uzavřené obchody	nejpozději do (pracovních dnů)
NFC	CDS, IR SWAPs	do 31.8.2013	T+5
		od 31.8.2013 do 31.8.2014	T+3
		od 31.8.2014	T+2
	equity SWAPs, FX SWAPs, commodity SWAPs a jiné	do 31.8.2013	T+7
		od 31.8.2013 do 31.8.2014	T+4
		od 31.8.2014	T+2
FC, NFC+	CDS, IR SWAPs	do 28.2.2014	T+2
		od 28.2.2014	T+1
	equity SWAPs, FX SWAPs, commodity SWAPs a jiné	do 31.8.2013	T+3
		od 31.8.2013 do 31.8.2014	T+2
		od 31.8.2014	T+1

1.2. Rekonciliace – sesouhlasení obchodů

Smluvní strany se s každou ze svých protistran dohodnou na způsobu sesouhlasení (rekonciliace), na jehož základě bude docházet k porovnání portfolií tak, aby byla v rané fázi identifikována jakákoli nesrovnalost týkající se podstatné podmínky OTC derivátových obchodů, včetně jejich ocenění. Rekonciliaci portfolií provádějí protistrany OTC derivátových obchodů vzájemně a zahrnuje porovnání klíčových obchodních podmínek, které identifikují každý konkrétní OTC derivátový obchod, a porovnání ocenění každého obchodu.

Protistrany mohou být pro účel rekonciliace rozděleny na:

- příjemce portfoliových údajů (tzv. Portfolio Data Receiver) – obvykle NFC
- zasílatele portfoliových údajů (tzv. Portfolio Data Sender) – obvykle FC

Frekvence prováděných rekonciliací závisí na typu příslušné protistrany a počtu nevypořádaných derivátových obchodů.

protistrana	frekvence rekonciliací	počet nevypořádaných obchodů
NFC	kvartálně	více jak 100
	ročně	méně než 100
FC, NFC+	denně	více jak 500
	týdně	51-499
	kvartálně	méně než 51

1.3. Kompresa

NFC a FC, které mají s určitou protistranou uzavřených 500 nebo více nevypořádaných OTC derivátových obchodů, jejichž clearing neprovádí ústřední protistrana, musí mít zavedené postupy, které umožní pravidelně a nejméně dvakrát ročně analyzovat možnost provedení komprese portfolií v zájmu snížení úvěrového rizika protistran a tuto kompresi portfolií uskutečnit.

1.4. Řešení sporů

Cílem řešení sporů je zmírnění rizik plynoucích ze smluv, u nichž není clearing prováděn centrálně. Při uzavírání vzájemných obchodů s OTC deriváty by protistrany měly mít dohodnutý rámec pro řešení jakéhokoli souvisejícího sporu, k němuž může dojít. Tento rámec by měl odkazovat na mechanismy řešení sporů. Cílem je zamezit tomu, aby nevyřešené spory eskalovaly a vystavily protistrany dalším rizikům. Spory by měly být identifikovány, řízeny a odpovídajícím způsobem oznámeny.

1.5. Postup při rekongiliaci a řešení sporů mezi Československou obchodní bankou, a. s. a jejími klienty

Postup rekongiliací a řešení sporů u obchodů uzavřených s Československou obchodní bankou, a. s. („ČSOB“), avšak pouze pro účely EMIR a pokud ve smlouvě nebude pro účely EMIR uvedeno jinak, bude následující:

Protistrany mají povinnost provádět rekongiliaci portfolií ve frekvenci stanovené regulací EMIR (v závislosti na počtech obchodů a typu protistrany). Ve stanovené frekvenci klient obdrží od ČSOB přehled otevřených derivátových obchodů včetně jejich ocenění.

V případě nesouhlasu s klíčovými parametry obchodů (k datu ocenění) uvedenými v rekongiliačním reportu zasláném ČSOB klient kontaktuje ČSOB za účelem vyjasnění případných nesrovnalostí do pěti pracovních dní od obdržení rekongiliačního reportu. V opačném případě bude ČSOB považovat klíčové parametry obchodů za odsouhlasené.

V případě, že po vzájemné komunikaci protistran nebudou případné nesrovnalosti vyřešeny, bude se postupovat podle pravidel sjednaných mezi klientem a ČSOB. Neexistuje-li mezi klientem a ČSOB takové ujednání, má klient právo zaslat ČSOB písemné oznámení o sporu. Spor, který nebude vyřešen do pěti pracovních dnů (které jsou pracovními dny v místě sídla klienta i sídla ČSOB) ode dne, kdy příslušná protistrana obdržela oznámení o sporu, bude interně postoupen nadřízeným orgánům v rámci ČSOB.

2. Povinnost hlásit obchody

- Povinnost hlásit obchody s OTC deriváty bude platit zpětně pro všechny obchody sjednané před 16. srpnem 2012 a k 16. srpnu 2012 nevypořádané a obchody sjednané po tomto datu. Datum spuštění povinného reportingu je aktuálně stanoveno na 1. leden 2014.
- Povinnost hlášení platí pro obě protistrany derivátového obchodu. Protistrany se mohou dohodnout na delegování této povinnosti. **ČSOB momentálně intenzivně nastavuje postupy potřebné k tomu, aby mohla tuto povinnost svých klientů k 1. 1. 2014 plně převzít.**
- Příjemcem hlášení bude tzv. registr obchodních údajů, který určí Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA). O licenci již zažádalo několik subjektů, přičemž ČSOB jedná o uzavření smlouvy s jedním z nich, a to se společností REGIS-TR (viz www.regis-tr.com).
- Ve spolupráci s Českou bankovní asociací a Českou národní bankou aktuálně řešíme technické požadavky pro hlášení obchodů. Zásadní je zejména požadavek na unikátní identifikaci každé protistrany platnou v rámci i mimo EU (tzv. LEI).

3. Povinnosti Clearingu

Termíny platnosti

Termíny ještě nejsou přesně stanoveny, jsou stanovena pouze časová rozmezí.

Povinný clearing bude zahájen **nejdříve 15.6.2014**. Týká se jak nových, tak i dříve uzavřených obchodů (nejdříve však obchodů uzavřených po 16.9.2013 včetně).

Pro koho povinnost platí a na jaké obchody

Povinnost se vztahuje na **všechny Finanční protistrany** („FC“) a na **vybrané Nefinanční protistrany** („NFC+“), které překročí stanovený clearingový práh.

Lze požádat regulátora o vynětí vnitroskupinových obchodů z povinnosti clearingů.

Je možné, že se povinnost clearingů bude zpočátku vztahovat pouze na některé typy obchodů s OTC deriváty, v první řadě pak na úrokové a úvěrové deriváty.

Clearingové prahy pro NFC+

Clearingový práh znamená otevřené pozice ve výši 1 mld. EUR u úvěrových nebo akciových derivátů a 3 mld. EUR u úrokových, měnových nebo komoditních derivátů.

Za určitých podmínek se nezapočítávají deriváty, které jsou objektivně měřitelné jako **snižující rizika** přímo související s obchodní činností nebo korporátním financováním.

Blíže viz Nařízení EP a Rady č. 648/2012 (čl. 10) a Nařízení Komise č. 149/2013 (čl. 10 a 11)

Co dělat při překročení některého z prahů pro NFC+?

Při překročení clearingového prahu je NFC+ povinna podat oznámení na ČNB a ESMA.

Další informace

ESMA

<http://www.esma.europa.eu/page/European-Market-Infrastructure-Regulation-EMIR>

ČNB – právní předpisy

http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna_obchodovani_s_OTC_derivaty/pravni_predpisy.html

Československá obchodní banka, a. s. upozorňuje, že prostřednictvím tohoto dokumentu neposkytuje žádnou formu právního poradenství. Tento dokument není úplným přehledem regulace EMIR a povinností z ní vyplývajících. Tento dokument slouží výhradně pro informační účely a nenahrazuje právní poradenství, a ani není možné jej v tomto smyslu používat. Účelem tohoto dokumentu je stručné shrnutí dané problematiky, které může opomíjet některé důležité skutečnosti. Pro podrobnější vysvětlení témat uvedených v tomto dokumentu prosím kontaktujte Vaše právní poradce. Před jakýmkoliv jednáním, nebo zdržením se jakéhokoliv jednání, na základě tohoto dokumentu, vyhledejte právního poradce. Regulace v této oblasti podléhá překotným změnám a vývoji z důvodu interpretace zákonů a předpisů orgány dohledu a zástupci odvětví. Doporučujeme Vám a Vaším právním poradcům aktivně vyhodnocovat a sledovat předpisy, které se Vás mohou týkat.